

כריתות ד

קושי: לר' יוחנן דאמר: כפיפת קומתו הוי מעשה, עקימת שפתיו נהוי מעשה גבי מגדף!
תירוץ: אמר רבא: שאני מגדף, הואיל וישנו בלב, אבל בעלמא עקימת שפתיו הוי מעשה.
קושי: מתיב רבי זירא: יצאו עדים זוממין שאין בו מעשה, ואמאי? הא **ע** **פ** כתיב בהן?
תירוץ: אמר רבא: שאני עדים זוממין, הואיל וישנן בראייה.

האוכל חלב.

דחיה	חכמים	ר' ישמעאל	
	אינו חייב אלא אחת	כל חלב שור וכשב ועז לא תאכלו - לחייב על כל אחת ואחת	אכל חלב שור וחלב שכב וחלב עז בהעלם אחד
סבר ר' ישמעאל: אין לוקין על לאו שבכללות	אין לוקין על לאו שבכללות	לוקין על לאו שבכללות	במה חולקים – אפשרות 1
ורבנן? שפיר קאמרי ליה!	אי לא כתיב שור וכשב ועז , ה"א: אפילו חלב חיה במשמע, להכי כתב שור וכשב ועז , למימרא, דחלב שור וכשב ועז הוא דאסור, אבל דחיה שרי.	דמייתרי ליה קראי, נכתוב קרא כל חלב לא תאכלו, שור וכשב ועז למה לי? ש"מ לחלק.	אפשרות 2
שפיר קאמרי ליה!	אי כתב רחמנא כל חלב שור , ה"א: נילף שור שור משבת, מה גבי שבתחיה ועוף כיוצא בהן, אף גבי אכילה חיה ועוף כיוצא בהן, להכי כתב רחמנא שור וכשב ועז , למימרא דהני דאסור, אבל חיה ועוף שרי.	א"כ לכתוב כל חלב שור לא תאכלו, כשב ועז למה לי? ש"מ לחלק.	אפשרות 3
שפיר קאמרי ליה!	אי כתב כל חלב כשב , ה"א: חלב כשב אסור, ושור ועז שרי. וכ"ת, מאי אולמיה דכשב? משום דנתרבה באליה, וכדתנא ר' חנניא	נכתוב כל חלב כשב לא תאכלו, אי"נ כל חלב עז לא תאכלו, שור וכשב ועז למה לי? ש"מ לחלק	אפשרות 4
אלא לעולם טעמא דרבי ישמעאל מכלל דרבנן סברי: לא ילפינן דבר למד מעניינו?	לא לומדים דבר הלמד מעניינו	כדאמרינן מעיקרא, דאם כן נכתוב כל חלב ולישתוק , מאי אמרת? האי דכתב שור וכשב ועז למשרי חלב חיה, הא כי כתב קרא - בעניינא דקדשים, ודבר למד מעניינו. (אינו חיה לומדים מהקשר)	אפשרות 5 =אפשרות 2
	לאו מלאו ילפינן, לאו מכרת לא ילפינן	למידין לאו מלאו, בין מלאו ובין מלאו דכרת	אפשרות 6
	כדאמר ליה רב מרי לרב זביד: אלא מעתה, אליה דחולין תיתסר! אמר ליה, עליך אמר קרא: כל חלב שור וכשב ועז , דבר השוה בשלשתן בעינן וליכא, הלכך כי אתא שור וכשב ועז , למישרי אליה דחולין הוא דאתא.	א"כ, לימא קרא כל חלב שור וכשב, עז למה לי? ש"מ לחלק	אפשרות 7

תנא ר' חנניא: למה מנה הכתוב אימורין בשור ואימורים בכשב ואימורים בעז, דכתיב: אַךְ בְּכֹרֶשׁוֹר אֹרְבָכוֹר פֶּשֶׁב אֹרְבָכוֹר עֵז לֹא תִפְדֶּה קֹדֶשׁ הֵם אֶתְדַמֶּם תִּזְרַק עֲלֵהֶם זֶבַח וְאֶת־חֲלָבָם תִּקְטֹר אֲשֶׁה לְרִיחַ נִיחַח לַיהוָה:

שור	כשב	עז (שעיר)
נתרבה בנסכים	נתרבה באליה	נתרבה אצל עבודת כוכבים
	נתרבו אצל הפסח	
נתרבה אצל עבודת כוכבים		נתרבה אצל עבודת כוכבים
יש בו צד ריבוי אצל מזבח: שור – נסכים, כשב – אליה		

ויקרא פרק ז

(כג) דָּבַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְאַמֶּרְךָ פְּלִחְלֵב שׁוֹר וְכֶשֶׁב וְעִז לֹא תֹאכְלוּ :
 (כה) כִּי פְּלִאֲכֵל חֵלֶב מִרְהֻבְהֶמָּה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנָּה אִשָּׁה לָּהּ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַאֲכֵלֶת מֵעַמִּיָּה :
ויקרא פרק ג פסוק יז
 תָּקַת עֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכָל מוֹשְׁבֵיכֶם פְּלִחְלֵב וְכֶלֶם לֹא תֹאכְלוּ :

דעות ר' ישמעאל וחכמים לעניין חטאת: א"ר חנינא: מודה רבי ישמעאל לענין קרבן, שאין מביא אלא חטאת אחת; מ"ט: דלא דמי הדין לאו ללאו דעריות.

ת"ר: ועשה אחת ועשה הנה - לחייב על כל אחת ואחת, שאם אכל חלב וחלב, שם אחד בשני העלמות - חייב שתיים, שתי שמות בהעלם אחת - חייב שתיים.

ויקרא פרק ד

(ב) דָּבַר אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל לְאַמֶּרְךָ נֶפֶשׁ פִּי־תִחַטָּא בְּשִׁגְגָה מִכָּל מִצְוֹת ה' אֲשֶׁר לֹא תַעֲשֶׂינָה וְעִשָּׂה מֵאַחַת מֵהֵנָּה :
 קושי: א"ל רמי בר חמא לרב חסדא: בשלמא שם אחד בשני העלמות חייב שתיים, משום דהעלמות מחלקין, אלא שני שמות בהעלם אחת אמאי חייב שתיים? הא בעינן העלמות מוחלקין וליכא!

תירוץ - שם אחד בשני העלמות חייב שתיים	דחייה
כגון דאכל חלב דנותר, דמחייב משום נותר ומשום חלב	"כ, ניחייב נמי משום קודש!
רב ששת: כגון דאכל חלב דהקדש, ור' יהודה היא; דתניא: אכל חלב נבלה, אכל חלב מוקדשין - חייב שתיים, ר' יהודה אומר: חלב מוקדשין - לוקה שלש	מחייבו עלה במערבא, ונוקמה כגון חלב דשור וכשב ועז, ור' ישמעאל היא, דאמר: לוקה שלש! אלמא לא אוקמה כר' ישמעאל, דא"ר חנינא: מודה היה רבי ישמעאל לענין קרבן שאינו חייב אלא חטאת אחת, השתא נמי כר' יהודה לא מתוקמא, דהא א"ר אליעזר: מודה היה רבי יהודה לענין קרבן שאין מביא אלא חטאת אחת!
ר"ל משום בר תאוטני: כגון שאכלן בשני תמחויין, ואלביא דרבי יהושע, דאמר: תמחויין מחלקים.	

תנא קמא	ר' יהודה
אכל חלב נבילה - לוקה שתיים, חלב מוקדשין - לוקה שתיים	חלב מוקדשין - לוקה שלש
לאו דחוקת עולאם בקדשים, ולא דחאיב שור בחולין צריכי, דאי כתב רחמנא בקדשים, הוה אמינא: קדשים הוא דחמירי דאסור חלבן, אבל חולין אימא לא משום הכי כתב רחמנא כל חלב שור; ואי כתב כל חלב שור, ה"א: חלב דחולין הוא דאסור משום דלא הותר מכללו, אבל חלב מוקדשין דהותר מכללו, ה"א: מדהותר מכללו אישתרי נמי חלבן, צריכי	היינו דכתיבי קראי: חקת עולאם כז חאיב שור וכשב ועז זא תאכלו וכז נר זא יאכז קשא, הא תלתא לאוין

תגובת ר' יהודה לשיטת חכמים: ורבי יהודה סבר: כי כתיב חאיב שור, בעניינא דקדשים כתיב. קושי על חכמים: אלא מכלל דרבנן סברי: לא ילפינן דבר הלמוד מעניינו?

תירוץ: לא, דכ"ע ילפינן דבר הלמוד מעניינו, ובהא קמיפלגי, רבי יהודה סבר: למידין לאו מלאו ולאו מכרת, ורבנן סברי: לאו מלאו ילפינן, לאו מכרת לא ילפינן.

ר' יהודה	חכמים
כל חלב וכל דם לא תאכלו - מה חלב (קדשים) לוקה שתיים, אף דם (קדשים) לוקה שתיים	אין בו אלא אזהרה אחת

קושי על ר' יהודה: ומי שחלב דלוקה שתיים בלא היקישא? דכתב ביה תרי קראי: **כז חאיב וכז זא תאכלו, כז חאיב שור וכשב,** דם נמי בלאו היקישא נילקי שתיים, דכתיב ביה תרי לאוין: **כז חאיב וכז זא תאכלו, וכז זא תאכלו ככז מושבותיכם זעול וזכמה!**
 תירוץ: אלא אימא: מה חלב לוקה שלש, אף דם לוקה ג'.
 קושי: ומאי שנא חלב דלוקה שלש? דכתיב ביה הלין תרי לאוין ולא דורות הא תלתא, דם נמי!
 תירוץ: איצטריך, ס"ד אמינא: הואיל ואיתמעטיט דם ממעילה ליתמעטיט מזרות, קמ"ל היקישא.
 קושי על חכמים: ואלא לרבנן היקישא למאי אתא?

תירוץ: מיבעי ליה לכדתניא: **כז חאיב וכז זא תאכלו - מה חלב מיוחד שחלבו חלוק מבשרו ואין מצטרפין זה עם זה, אף דם שדמו חלוק מבשרו, אוציא דם שרצים, הואיל דאין דמן חלוק מבשרן מצטרפין.**
 קושי: והא מהכא נפקא? מהתם נפקא: **וזר זכא וטמא - לימד על דם השרץ והשרץ שמצטרפין זה עם זה!**

תירוץ: אי לאו היקישא, ס"ד אמינא: ה"מ לטומאה, אבל לאכילה אימא לא, אשמעינן היקישא לאכילה.

אמר רבינא: הילכך, דם נחש ובשרו מצטרפין.

קושי: מאי קמ"ל? היינו היקישא!

תירוץ: סד"א: שרץ דאיתרבי לטומאה איתרבי לאכילה, נחש דלא איתרבי לטומאה לא איתרבי לאכילה, קמ"ל היקישא, כל מילי דאין דמו חלוק מבשרו משמע.

אמר רבא: שלש כריתות האמורות בדם למאי?

ויקרא פרק ז

(כז) פִּלְגַּשְׁתִּי אֲשֶׁר-תֹּאכַל פְּלִיטָה וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מֵעַמִּיהָ:

ויקרא פרק ז

(ו) וְאִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִרְהֹרֵה הַגֵּר בְּתוֹכָם אֲשֶׁר יֹאכַל פְּלִיטָה וְנִתְתִּי פְּנֵי בְּנֵי פִלְגַּשְׁתִּי הָאֲכָלֹת אֶת-הַדָּם וְהִכְרַתִּי אֶת-הַמִּקְרָב עִמָּהּ

(יד) כִּי-נֶפֶשׁ פְּלִיטָה דָּמוֹ בְּנִפְשׁוֹ הוּא וְאִמְרָ לְבָנָי יִשְׂרָאֵל דָּם פְּלִיטָה לֹא תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ פְּלִיטָה דָּמוֹ הוּא פְּלִיטָה וְכִרְתִּי

אחת לדם חולין, ואחת לדם קדשים, ואחת לדם התמצית.

קושי: הניחא לר' יהודה, דתניא: **דם התמצית באזהרה, ר' יהודה אומר: בכרת, אלא לרבנן ההיא למאי אתא?**

עוד קושי: ואפילו לר' יהודה, כרת נפקא ליה מן כל דם! דתניא, **רבי יהודה אומר: א - מה תלמוד לומר כל**

דם? אין לי אלא דם קדשים שהנפש יוצא בו [שהוא מכפר], דם חולין ודם התמצית מנין? ת"ל: כל א - !

תירוץ: אלא אימא: אחד לדם חולין, ואחד לדם קדשים, ואחד לדם כיסוי.

ואמר רבא: חמשה לאוין האמורין בדם למה?

ויקרא פרק ג פסוק יז

חֲקֹת עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם בְּכֹל מוֹשְׁבֵי-תֵיכֶם פְּלִיחָלָב וְכִלְדָּם לֹא תֹאכְלוּ:

ויקרא פרק ג

(כו) וְכִלְדָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֵי-תֵיכֶם לְעוֹף וְלַבְּהֵמָה:

ויקרא פרק ז

(יד) כִּי-נֶפֶשׁ פְּלִיטָה דָּמוֹ בְּנִפְשׁוֹ הוּא וְאִמְרָ לְבָנָי יִשְׂרָאֵל דָּם פְּלִיטָה לֹא תֹאכְלוּ כִּי נֶפֶשׁ פְּלִיטָה דָּמוֹ הוּא פְּלִיטָה וְכִרְתִּי

דברים פרק יב

(טז) רַק הַדָּם לֹא תֹאכְלוּ עַל-הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמַּיִם:

דברים פרק יב

(כג) רַק חֵזֶק לְבַלְתִּי אֶכֶל הַדָּם כִּי הַדָּם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא-תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם-הַבֶּשָׂר:

(כד) לֹא תֹאכְלוּ עַל-הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכֶנּוּ כַּמַּיִם:

אחת לדם חולין, ואחת לדם קדשים, ואחת לדם כיסוי, ואחת לדם איברין, ואחת לדם התמצית.

